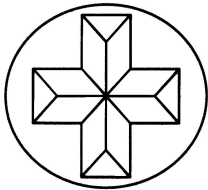

JOHANNES DÖPARENS DAG

MIDSOMMARDAGEN

Introitus Ps: 92, GT och Ep: Jesaja 40: 1-8, Ev Luk 1:57-80, II Luk 1:5-25, Predikan av Åke Malander (ELBK)
Vår käre Fader, du Allsmäktige Gud, vi tackar dig för att du låter din sol upplysa hela världen, och för att du låter allt levande få del av din godhet – och framför allt prisar vi dig för att du låtit Rättfärdighetens Sol, Jesus Kristus, gå upp över oss fallna människor och skänka oss sin sanna läkedom. Lär oss att med tacksambet och glädje ta emot och bruka de jordiska gåvorna, och att av hjärtat ta till oss, bevara och förtrösta på ditt heliga Ord, på evangelium om Jesus Kristus och hans ställföreträdande tillfyllestgörelse. Vi firar blommande midsommar nu, för många årets höjdpunkt, en glädjetid för oss nordbor, då själva naturen manar oss att tacka Gud för att han låter sin skapelse stå fram lika skön varje år. Detta är något de flesta människor tyvärr inte ser och inser, för dem är det ett rent profant firande – som dessutom gärna får ett inslag av vemod: nu vänder det och vi går mot mörkare tider igen. För oss kristna finns det dock annan och större sak än årets längsta dagar och kortaste nätter som vi har att fira på midsommardagen. (Det är ju även så att de som bor på södra halvklotet har den mörkaste midvinterdags just nu.) I kyrkoåret firar vi idag, på midsommardagen, Johannes Döparen - men inte hans martyrium utan hans jordiska födelsedag, det är alltså en glädjedag, därför har kyrkan vit och inte röd liturgisk färg.

Profeten Jesajas märkliga budskap om tröst och glädje, som vi läser som kombinerad gammaltestamentlig text och episteltext på den helige Johannes Döparens dag, lämpar sig väl att stanna inför som bakgrund till denna dags ämne. Detta i synnerhet som det är en predikan som för oss inte bara till förelöparen och vägröjaren utan vidare till den han förebäddar, Herren själv, Jesus Kristus. Vi hör både om rösten av en som ropar och att Herrens härlighet ska bli uppenbarad, vilket ju är budskapet här.

HERRENS HÄRLIGHET SKALL UPPENBARAS – TILL ATT SKÅDAS AV ALLA FOLK

Så talade Herrens profet, ett fast och tillförlitligt, ett trösterikt budskap, ”ty Herrens mun har talat”. Låt oss först se på sammanhanget! Detta förkunnade profeten Jesaja är under Hiskias, Juda konungs, sista 15 år, och han dog år 687 el. 686, så vi befinner oss runt år 700 f. Kr. Hur var då situationen i landet och bland folket vid den tiden? Den kan beskrivas med två ord: Inte god! Konung Hiskia gjorde visserligen ”vad rätt var i Herrens ögon”, men avfallet i lät sig inte hejdas, avgudadyrkan var utbredd, och med den följde socialt och sedligt förfall. Här kan vi se ett mönster, ja en ”naturlag”: Föraktar man Herrens bud efter den första tavlan så kommer också likgiltighet och förakt för den andra tavlans bud. Och till allt detta inre avfall, eller rättare sagt som en följd av detta, kom så ett överhängande yttre, politiskt hot. Assyrien, den militära stormakten, hade för bara 20-25 år sedan krossat nordriket, och nu kunde det vara Juda som stod på tur att röna samma öde. Det vi ser är således en mörk och dyster tid för den gammaltestamentliga kyrkan. Kanske kunde man klaga och undra: Har Gud övergivit sitt folk? Nej, men folket hade i otro övergivit Herren, sin Gud, och vandrade inte efter Herrens vägar. För allt detta hade redan Mose varnat: om ni viker av från Herren och hans vägar, så viker välsignelsen ifrån er. Mitt i denna mörka tid står nu Herrens profet, Jesaja, upp och predikar, men inte straffdomen utan en stor tröst: Herren skall komma till sitt folk, han skall uppenbara sin härlighet, och allt kött, alla folk, skall skåda detta. Detta löfte gavs till de betryckta under det gamla förbundets tid. Vi, som lever i det nya förbundets tid, vi vet och har skådat hur Herren verkligen har uppfyllt detta sitt löfte.

HERRENS HÄRLIGHET UPPENBARAS GENOM VÄGRÖJAREN

Den gamle prästen Sakarias och hans hustru Elisabet ”var båda rättfärdiga inför Gud och levde oförvitligt efter alla Herrens bud och föreskrifter.” När Guds Ord ger dem detta vittnesbörd betyder det något mer än bara att de förde en ren och gudfruktig vandring: de levde i tro på löftet som gavs till Abraham och upprepades genom profeterna, löftet om välsignelsen genom Abrahams avkomling. Liksom gamle Simeon väntade de på Israels tröst. De väntade dock även på något annat: de var barnlösa. Oräkneliga böner om

att få barn hade stigit upp till himmelen genom åren och nu var de gamla. Det syntes som om Herren hade stängt sitt öra för deras böner. Men se, Gud hör alltid sina barns böner och bönhörelsen är utlovad och den är viss, men när och hur ligger i Guds hand. Detta fick även Sakarias erfara; deras böner var hörda, men på ett långt underbarare sätt än han kunde föreställa sig. En dag, den största dagen i hans liv som präst, när han hade gått in i Herres tempel för att tända rökelseoffret, se då uppenbarade sig ängeln Gabriel för honom och förkunnade att de skulle få en son, och det skulle bli en märklig son. Han ska inte heta Sakarias som sin far, han ska heta Johannes (*"Herren ger nåd"*) och många ska glädjas över hans födelse. Han ska bereda vägen för Herrens ankomst. I honom kommer den Elia som Herren har utlovat genom profeten Malaki. Han ska i Elias ande och kraft skaffa åt Herren ett berett folk. Han blir en profet, ja mer än en profet. Han ska inte profetera om den Frälsare som *ska* komma, utan han ska peka på den som *har* kommit: *Se Guds Lamm som borttager världens synd. I denne Johannes och i hans ord och verk uppenbaras Herrens härlighet.* Detta torde ha syntts alltför överväldigande för gamle Sakarias, och han drabbas av det som varje troende kan drabbas av, ett stänk av tvivel. "Hur ska jag kunna vara säker på detta?" Han vill ha ett tecken, och han får ett tecken – han blir stum intill den dag då detta Guds löfte går i uppfyllelse. Elisabet blir havande, precis som ängel hade sagt, men hon dolde detta under fem månader; det var inte genom denne son, Herrens vägröjare, utan genom den Herre som han pekar på och visar folket till som Herrens härlighet ska till fullo uppenbaras till att skådas av alla människor. Och se, i sjätte månaden bebådades Herrens, Jesu Kristi födelse.

HERRENS HÄRLIGHET UPPEBARAS GENOM HONOM SOM ÄR VÄGEN, SANNINGEN OCH LIVET

"Då stod en Herrens ängel framför dem och Herrens härlighet kringstrålade dem." Herren har kommit till sitt folk – och det på ett långt underbarare sätt än någon mänsklig tanke kunde tänka ut. "Ordet var Gud." och "Ordet blev kött och tog sin boning ibland oss". Gud blev människa, inte bara uppenbarade sig i mänsklig gestalt, utan blev helt och fullt en verklig människa av kött och blod – dock utan synd. Gud har blivit vår broder. Men hans härlighet uppenbaras inte på ett yttre sätt, efter mänskliga förväntningar, han ska inte jämföras med de världsliga härskarna, ty hans rike är inte av denna världen. (Vi talar nu inte om hans ankomst i härlighet på den yttersta dagen.) Hans härlighet uppenbaras däri att "han var full av nåd och sanning". Nu är det sant att profeten, i det vi läste ur Jesaja 40, i första hand talar till sin samtid, till det gamla Israel, som då alltså var i betryck och vedermöda, och förkunnar frälsning från Assur och Babel, men detta är bara en sida av profetens budskap. Sedan förkunnas det största av allt, frälsningen från synden, och se, där gäller verkliga orden *"allt kött är gräs och all dess härlighet är som blomster på marken. Gräs torkar, blomster vissnar, när Herrens Ande blåser därpå. Ja, folket är gräs!"* All mänsklig ansträngning kommer här till korta. Den allra frommaste kristne och den mest ogudaktige sälle står här båda som syndare när Herrens heliga lag uttalar sin dom. Men hur sant det nu än är att gräset torkar bort och blomstren, all din egen rättfärdighet, förvissnar, så är dock lika sant att *"vår Guds ord förblir i evighet"*. Och därför kan Johannes Döparens far, Sakarias, uppfyllt av den Helige Ande, profetera och tala om ett "frälsningens horn i sin tjänare Davids hus, som han för länge sedan utlovat genom sina heliga profeters mun". Den frälsning från synden (och dess följd, döden) som ska skänkas åt hela världen – ska förvärvas genom ett heligt och obefläckat offer, som förebildas av den gammaltestamentliga offertjänsten, av det rökelseoffer som Sakarias denna dag fick förrätta och av brännofferaltaret med dess horn i alla fyra hörnen, som en symbol för det sanna "frälsningens horn", som vi inte finner i det tempel som är byggt av människohänder utan på Golgata, där Kristi lekamen blir utgiven, där Kristi blod blir utgjutet, för *alla* syndare, till syndernas förlåtelse. På Golgata kors, där förbannelsen förbyts i välsignelse, uppenbaras Herrens härlighet. Detta, som är fördolt för förnuftets öga, ska Johannes visa oss till genom sin predikan, genom att ge oss salighetens kunskap om syndernas förlåtelse. Och liksom Johannes pekade på Jesus och sade: *"Se, Guds Lamm som borttager världens synd"*, så ska i alla tider och till alla folk samma förkunnelse bäras ut av *"det ämbete som skall försoningen predika"*. Så kan Herrens härlighet skådas av allt kött, av alla folk. Den möter oss i dopets vatten, där undret sker, att det som är fött av kött, blir fött på nytt av vatten och Ande. Den möter oss som församling i Ordets predikan, där lag och evangelium dömer den självsäkra och upprättar den nedslagne. Den möter oss som enskilda kristna i avlösningens ord, där en människa, syndig som vi själva men på Kristi befallning och på hans förtjänst, överrätter åt oss den gudomliga förlåtelsen. Den möter oss som en försmak av himmelen i altarets sakrament, där vi kroppsligen, med munnen, får ta emot Kristi sanna lekamen och blod, till syndernas förlåtelse. Och se, så ofta vi äter och dricker detta, så förkunnar vi Herrens död till dess han kommer. Så uppenbaras Herrens härlighet över hela jordens krets, bland alla folk och stammar och tungomål. Så går rättfärdighetens sol upp med läkedom under sina vingar. Amen.